

مجموعه ابو الضربا

ماسوا شایه سندن دلی تطهیرہ چالش
بر تو حکمت و عرفان ایله تئویرہ آتش

هر ماه عربی ابتدا سیله اون بشته نشر اولنور فنون بچو عه سیدر .

جزو ۳۲ [فی ۱۵ ربیع الآخر سنه ۱۳۰۰ [نسخه سی ۳ غروش

تعقیب خرابات

[مابعد عن جزو ۳۱]

شعردن مقصد الفاظده بر ملایمت بولمقدن عبارت ایسه سنبل
زاده وهینک :

« سودیکم کنجم دیو ویرانه ایتدک سن بنی ! »

ویا خود موالیدن کاظم افندیکن :

« قالور حیرته اول آینه هر آینه آینه ! »

کبی سوزلری اودرلو صنعتلرجه ایراد بیوریلان ییتدن البته بیک قات
اعلادر . باصلمش ، باصلماش دیوانلرمز ایسه بونلر کبی ؛ بلکه بونلردن
دها پارلاق پیکلرجه جناسلرله مالامالدر . مع مافیه بنده کزک اعتقاده
کوره صنایع لفظیهیه اعتبار بالکز هزلیانده جائز اوله بیلیر ؛ جدیات
ولو افکارک اولسون ؛ باز بجه سی درجه سندن عالیدر .

یتش دردنجی صحیفهده ایراد بیوریلان « مدیوندر مجنوندر »
قافیهلی ایکی یئنده که جودت عتیقکدر ؛ « مدویردی کیمی الفله نونه »
نقیصه سندن عاری اولمدیغنی اخطار ایدرم . روخینک :
« کیمی غمناک بوخلقک کیمی عیاش نهدر ! »

مصر اعیله باشلایان بش پیتنده « آش . باش . طاش . » کبی کلمه لرده کی
الف اماله سی نه ایچون قبول بیوریلیده عجمک و یاخود عربک حروف
علت امالانه تعریض اولنیور ؟ اوراسنی بیله هم !

معلوم دقایق آشنایانه لیدر که عرب و عجمک عروضنده اماله هم
موجود، هم ده شیوه لسانلرینه مطابقدر . لسانمزدده ایسه یالکز
ترجیه دکل السنه شرقیدن اخذ ایتدیگمز کلملر بیله اماله سز تلفظ
اولنور . [اوزان ترکیه] یولنده نه قدر شعر سویلندی ایسه ایچنده
افاعیل و تفاعیل بر کلمه ک توفیق اولندیغنی کورمدک . حتی افندمزدک :

« آقشام اولور؛ کونش باتار شمدی بورادن
غریب غریب قوال چالار چوبان دره دن . »

پتکزده عربی اولان (غریب) لفظی (فعیل) وزننده و کذلک فارسی
اولان (چوبان) لفظی (مفعول) وزننده دکل (فعول) وزننده
ایراد اولمشدر .

ینه روحینک :

« کیمنه جزوئی بوجهان کیمنه کلی کورینور ! »

مصر اعیله بدأ ایدن وهر نه دن ایسه انتخاب دولترلرینه لایق اولان
درت پیتنده قافیه اوله جغنه دائر بر قاعده کوسترمک قابل ایسه بیان
بیورلسون !

سعیینک غریب بر پیتنی انتخاب بیورمشکز :

« صاغ اسن اول؛ قوبنی ای دل بیمار وار

کر اولور سه م بکا چشم کبی آغلارم وار . »

نه دیمک اولسه کرک ؟ عجبا بو ذات مزاره کتدکدن صگره کوزلری
کریه بار ماتم اولمق ایچون وجودندن آریله رق دییاده می قاله جق
ایمش ؟! بو قدر مناسبتر هدیانلرک طرف دولترلرندن نمونه عرفان

اولمق اوزره نشوه داران ادبه عرض اولندیغنی کوردجه ناپلنك
« بيله تم ایلیدجك کریمیدر؛ خنده میدر؟ » قوليله تعیین ایتدیکی
و فقه ترددده حیران اولیورم.

بالاده کی آثارك صاحبیرینی تعیین ایتك خصوصجه اختیار
اولنان مساحجه دار برقاچ سوز سولشیدم. شمعی بودعوامه پینسه
کتیرهیم؛ ایلریده شاهدلرک کثرتی صانیرم که تواتر درجه سنی بوله جقدر،
جلد ناینك سکرنجی صحیفه سنك اون اوچنجی سطرینده شوپله
بر پیت وار:

« برك كلاله عندلیب زاری تکفین ایتدیلر
برکستان پیتی اوستنده تلقین ایتدیلر. »

بو پیتکن کنارنده ایسه صاحبنه اشارت اولمق اوزره [اشرف افندی]
دینلش. حال بو که بینه او جلدك سکسان اوچنجی صحیفه سننده شوپیت
کوریلایور:

« عندلیبی ورد صدر برك ایله تکفین ایتدیلر
برکستان پیتی اوستنده تلقین ایتدیلر. »

کنارنده ایسه صاحبنه اشاره بر [وله] تعیری مشهود اولیور که
آخرنده کی [هاء] ضمیری آندن برقاچ سطر اول بینه کنارینه اشارت
اولنان [عزت ملا] به راجع کوریلایور.

شمعی انسان بو تحققلاری کوروپده فصل وله کتیرمز؟ موضوع
بحث اولان پیت شرف افندی نکمیدر؛ یوقسه عزت ملا نکمیدر؟ یوقسه
عزت ملاک مصر باصه سی اولان دیواننده موجود ایکن « ورد
صدر برك » یرینه « برك کل » « عندلیب » یرینه « عندلیب زار » « قبرنده »
یرینه « اوستنده » کله لری کلیورمکه عزت ملاک تملکندن چیقوبده
شرف افندی به مال اوله بملسی ادبیاتجه نوظهور برقانون تصرف

اقتضاسند نمیدر؟ یا خود که بویچاره بیت، بیوت موقوفه‌تک هم واقف،
هم متولی تملیکنده بولندیغی کبی بر میت ایله برحیک پنجه کشا کشنده می
قالشدر!

شعینک «چاغلر . ایرماغلر . داغلر» قافیه‌لری کبی پالامارله
چکیلیر سوزلرندن عبارت اولان اشعارینی - تکرار بلاسنه دوشمامک
ایچون - برطرفه برافه‌لم . سید صبریدن اختیار بیوردیغیز
«هر سوزم عز حضوره سخن خاص ایله‌در .» مصراعنده کی
«سخن خاص» تعیرینک فصاحت و بلاغته دأر المزدده موجود اولان
فتوک هانکیسنه اولورسه اولسون نصل توفیق اولنه بیله‌جکنی صحیحاً
ادرا کدن عاجزم . «عز حضور» دولترلنده فنا مباحثه‌یه اقتدارسز-
لغمی معترف اولدیغم و سوز اوزاتمامغی برقاج کره‌در وعد ایلسدیکم
جهتلرله یالکیز شو مصراعک ترجمه‌سی اولان «حضور عزتکزه
هر سوزم مخصوص برسوز ایله‌در» عباره‌سندن نه درلو معنا چیقه
بیله‌جکنی سؤال ایله اکتفا ایدرم . ظن عاجزانه‌مه قالیرسه «باب‌همایون
قپوسی» کبی خطیئات بو عباره‌یه نسبتاً ینه قابل تأویل قالیر! ...

سکسانخی صحیفه‌تک او اخیردن سکسان برنجی صحیفه‌تک نهایتنه
قدر مسلسل، متصل بر برینی تعقیب ایدن اوتوز سکیز بیت علی‌لرینک
برخیلیسی اوچ، بش یوز ییلاق آثاردن ظن اولنه‌جق درجه‌لرده
زمانم‌تک شبهه کفتارینه مغایر کورینیور . از جمله :

«کورمدن آثار نیسانک بهار الدن کیدر
کلر آخر رام اولور اما هزار الدن کیدر .»

نه دیمک؟ بزم مملکتده بهار مارته‌می ختام بولورمش؟ کلر کیمه
رام اولورمش؟ بلبل نه وقت الدن کیدرمش؟ «حسن اولورکه
سیر ایدرکن اختیار الدن کیدر!» مصراعنک طبیعیلکنی، لطافتی

زمان تضمینده بر [اختیار] جناسته فدا ایتک اختیار اولنه حق مسامحه -
لردنمیدر؟

«فلک بر ماهرو عشقیله دور ایتدیردی دنیایی
بنم بختم عجب بر کوکب سیاره تابعدر.»

پتنده نه معنی وار؟ بر ماهرو نک عشقیله دور ایدن کیمدر؟ فلک
افندمره می دنیایی طولاشدیردی؛ یوقسه دنیایی دور ایتدیریور؟
بنده کزه فالیرسه شق اوله احتمال ویره میه حکم. چونکه افندمر
دنیایی دکل حتی دنیایک بیکده بر پارچه سنی طولاشمیدیکز! بر قبرسه
بر آماسیه برده اوروبایه تشریف ایتدیکز. قبریس و آماسیه دأمو -
ریتلری خدمت دولت و اوروپا سیاحتی ایتت نامنه اولدغیچون تحری
دلبر مقصدینه اسناد ایتک المدن کلپور.

شق ثانییه کلجه دنیا بر ماهرو نک عشقیله دور ایتکله بخت
عالیبری نیچون سیاراتدن برینه تابع اولمق لازم کلسون؟ اولاً هر نه
قرینه ایله اولورسه اولسون؛ دنیا افندمردن عبارت اولمهر. ثانیاً
دنیا ایله شخص واحد پتنده بروجده شبهه بولنه مر. ثالثاً قر وضع
لغوییه نظراً سیار ایسه ده اصطلاح هیئتیه کوره کوا کبدن دکل
شواطردن در!

«دامنن طوتمق ایچون دوشدیکه یارک پاینه

رهگذار دسته کندی کر بیانم کلیر!»

پتنده «رهگذار دسته» ترکیبی ده غریب شیلردندر. «ضرورت
وزن» ایچون اختیار اولمق جائزیمیدر؟ مکر اللرکده یول اوغراغی
اولورمش!

گاه ایدر برنشت مسموم مرهمدن ظهور

گاه ایلر نوش دارو کاسه سممن ظهور»

قولنده کی ادعای نصل اثبات ایتمک ممکن اوله بیلیر ؟ قانون طبیده
 مرهم ایچنه زهرلی نشت صاقلامق یکی اعتیاد ایدلمش بر شیمیدر ؟
 شمعی یه قدر هانکی زهر کالده سندن خلاف طبیعت « نوش دارو »
 ظهور ایتش ؟ بروقت بنده کزده شعر نامنه مالایعنی شیر سویلر ایکن
 « جهانک دوری برعکس اولدی دور یقرایدن » دیمشیدم . شو بیت
 دولترینه باقییورم ده کندی خیال محالمک کسوه امکانه کیرمش
 اولمسندن قورقیورم .
 ابیات سائر حقیقه دخی سویله جک سوزم یوق دکلسده ذللاً
 یازدیغم کوزه لک چوق اولدیغندن بنه صدد آخره نقل مقال ایدیورم :
 عزت علی پاشانک « ایلاردی یار » قافیه سنده اولان و خلاصه سی
 کندی ضعف معشوقنک عبارت بولنان غزلی ده خرابیات
 ادیده ایشیدیله جک سوزلردن اولججه [کفری] و [سروری] هزلیا -
 تنک او مجموعه عرفانه کیره بملکدن محرومیتی نه دن اقتضا ایسون ؟
 عصرم شاعرلرینک آثاری تمامیه قبیح پیورلمق سزین انتخاب
 اولندیغنه صره سی کلدججه بعض دلیلار ایراد ایتمکه متعهد ایدم ؛ ایسته
 پنه لرمک برینی ده ا عرض ایدیورم : سکسان دردنجی صحیفه ده
 [ممدوح فائق بکک] « بوکم بوکم بوکلور » قافیه سنده اوچ بیت
 وارکه او پنججیسی اولان :
 « بونظم دلکشی فائق کورنجه رشکندن
 بلی ! میان سخنکو بوکم بوکم بوکلور »
 یتنی فصاحت و بلاغه منتخب دکل عادی شعر حکمنده طوتمق بیله
 خطا بخشلیغی مسرفلک درجه سنه ایصال ایتمکه توقف ایدر .
 شاعر اثرینک دکر سزلکنده معذوردر ؛ چونکه بوغزلی پک
 نوهوسلاک زماننده سویلش ایدی . فقط افندمز بویله السنه ثلثه تنک

جامع بدایعی اولق ایچون یاپیلان بر جمعیتکاه عرفانه ینه مشار الیهک
مثلا :

« ناظر دیدار اولان کورمز بو ظلمتخانهی »

چشمه دنیا تار اولور خورشیده ایتدیکه نگاه ! »

ویا خود :

« عالمده بنم شمدی کلیم ازلی کوی »

یارب کرم ایت نیجه ده دک منت دیدار . »

کبی و بلکه بونلردن بالاتر بر چوق آثارندن تغافل ایله اوتوز آلتی،
اوتوزیدی یاشنده بر ذاتک یکرمی ایکی، یکرمی اوچ سنده اولکی لقر دیلرینی
ییرتمش مجموعه لرندن تحری به تنزل خصوصجه قولایه قله ارباب قلمک
شکایتندن قوریلهمز سکز صانیرم .

یالکمز زمانمز ادباسنک دکل اسلافک ده آناری، اصحابنی تحقیر
ایچون انتخاب اولمش کبی کورنیور . عند عارفانه لرده هر درلو
استباهدن بریدر که هانکی کاملک، هانکی فاضلک آناری اولورسه
اولسون، سراپا منتخب اولورلهمز . حتی بر ادیبک اک منتخب آناری
یله لطافتده ینه بر بریله مساوی بولنهمز .

سید شریف جرجانی :

« در کلام خالق بیچون که وحی منزلست »

کی بود « بت یدی » مانند [یاراض ابلی] »

دعش . بو حقیقته باقیلیرسه اسلافجه برنجی مرتبه بی حائز اولانلردن
فضولینک ده هر سوزی تعریضدن مصون و تعریضدن قوریتیلانلرینک
هر بری فصاحت و بلاغتک حد متهاسته تساوی اوزره مقرون اوله مامق
بالضروره ثابت اولان موادنددر .

یا حال بویله ایکن فضولینک :

« عشق معماری پایان ساعتده کردون مخزنن

دود آهم چیمغه آچش کواکب روزنن »

ویا :

« طاشلرله دوکوب سینهمی رسوا کزر اولدم .

ای عقل فاجوب قوریتله کور درد سرمدن ! »

ویا خود :

« دوست بی روا، فلک بی رحم، دوران بی سکون

درد چوق، هم درد یوق، دشمن قوی، طالع زبون

یلده برک لاله وش تمکین دولت بی ثبات

صوده عکس سروتک تأثیر طالع وازکون »

پیتلری هیچ خاطره کتیرلمیوبده

« ذکر لکله زلفکه دل اولدی دسترس

آنک کبی اوقویو بن افسون ییلان طوتار . »

پیتی کبی صاحب ادبه کوره صباوت توغل زماننده صادر اولمش بر

سرج لسان قبیلندن عد اولنق لازم کلان سوزلری عمومک نظرگاه

تقدیرینه عرض ایتک اسلافک تحری معاینی التزامدن بشقه نه مقصده

حل اولنه بیلیر ؟

اگر مسامحه دن ایسه الک مشهور دیوانلر مزدن بیله اوپله کاشی

کوزل برقاج پت آلیویرمک اسلام ایچنده نه قدر ارباب قلم ظهور

ایتدیه جله سنی هیچ حکنده طوتمق و اثرلینک حسن و قبحی صرف

هوس دولترینه مطابقت و مغایرتله مشروط ببتک دیمک اولمزمی ؟

تأسف اولنور که نگاه تمیز سامیلرینک اغماض مسامحه کارانه سندن

[فضولی] کبی [نانلی] ده قوریتله مامش . یعنی او بیچاره تک دخی

« سن ویررسک عاریت بوجان محزونى بکا
سندن آیرلق همان اولمکدر ای خونى بکا ! »

و یا :

« نائلی مستغنىء کام دو عالمدر کوکل
حظ ایدر نا کاملقدن بلکه کننام اولمدهن »

و یا :

« مهر عصمتدن پیله شام ایلر اولسه ژاله باش

اول حیا کلبر کنک پائی دامتان کورن »

یولنده سوزلری اوراق نسیان ایچنده قاهره

« کور سجدهء نیازی سن با که خوبلرده

شایسته پرستش بر آفتاب کوستر ! »

یلتی کبی معکوس المأل و

« چیقاران عالمی باشند سنک ای خلعت جباه

وقت پوششده اولان بوس کریبانکدر ! »

یلتی کبی هیچ معناسز لقر دیلری انتخاب بیورلمش ! ظن ایتیم که نائلینک

دیوانده بو ایکی ییتدن آشاغی سوز بولنسون !

فضولی یی، نائلی یی بر طرفه براقلم ؟ مقصدهده ادبای رومک

جمله سینه مرجع کوستردیککز نابی حقنهده پک معایجویانه برطرز

اختیار بیورلمش یا !

مرحومک دیوانندن قبول بیوریلان :

« دکل زمینه دوشن برف خانه چرخک

بیاض صورت دیواری پاره پاره دوشر : »

و

« سبوی میله ارباق وضو برخا کدن آماک

نه حکمتدر ییلتمز ییری صالح، ییری فاسقدر ! »

و X

« سزای تیغ اولور حدین تجاوز ایلین مولر
آنکچون تیغدن آزاده در مژگان و ابرور . »

و

« کوستر مسون اوفحط سخن مجلسن خدا
کالوده نفع اوله لفظ نستدر . »

و

« اسافل اولسه اولمز اعلی نائل سامان
ویرن زیرا که صورت جامه زر تاره سوز ندر . »

یتسلینی تنزلاً ملاحظه بیورکز! برنجیسنده اولان خانه و آسمان
تشبیهنده بر مناسبت وهله برفک دیواردن دو کیلان کرج پارچه لرینه
بکزه دلمسند بر لطافت وارمیدر؟ ایکنجیسی ایسه [سبوی می] و [ابریق
وضو] جاد و بناء علیه فسق و صلاح قابلیتندن محروم بولند قلیچون
مالا یعنی دکلیدر؟ او چنجیسنک مصراع اولنده قافیه ایچون ایراد
اولنان « مولر » تعیری پتسک معناسنی بتون بتون بوزمزمی؟ تجاوز
حددن اجتناب انسای بشره عائد بر نصیحت ایکن قیلاره تعلیم ادب
ایتمک ایچون پت سوتسک التزام مالا یلزم اولمزمی؟ دردنجیسنده کی
« لفظ نستدر » نه دیمک اولیور؟ نستده کله سی ترکیه دکلیدر؟ ترکیه
ایسه عربی بر کله نیک ترکی بر کله یه اضافت فارسیه ایله اضافتی جائز میدر.
نابی دیواننده :

« غم چکیر رقیب بزه مبر کران ایسه
انصاف اولنسه بزه رقیبک رقیبی یز »

و یا

« آداب عبودیتی اشجاردن او کرن
عکسک یله طاعتور سجاده آب ایت ! »

ویا « زاهد بزی تخویف ایله تشویشه دوشورمه
سن محکمه روز جزدنمی کلیرسک؟ »

ویا « سوزده ضرب مثل ایرادینه سوز یوق آما
سوز اودر عالمه سندن قاله برضرب مثل . »

پیتاری کبی التقاطه شایان جوهر لرمی بولنده مزیدی که خراباتک سفال پاره
قبیلندن اولان شیلره ترتینه احتیاج مس ایلسون ؟
تظلمک اوقدر بارلاق نعتلری و بشقه یوله برخیلی رنگین
سوزلی وار ایکن

« ییک پاره اولسه دزه دکل اول دهان قدر

یاننده جزؤ لایتجزی جهان قدر . »

پیتی کبی مبالغه عجمانه ده « بزم شاهک مین آتبارلی کیلری اولوبدر . »
بولنده ظفره فروشلق ایدن تنبا کوجی عجمله رحمت اوقوده جق برقول
غریبی انتخاب اولمق لازم کلیردی ؟ .

ایلری ده صرمسی کلدیکه منه قدماک آثارینه ارجاع مقال
ایدرم؛ شمدی اوقودیم طقسان ایکنجی و طقسان اوچنجی صحیفه لرده
سعادتلو نورس افندی حضرتلرینک بعض ایتانه تصادف ایلدیکمدن
مساعده سینه کزله آنلره دائر برقاچ کله سویلیه حکم؛ مشار الیهک
شویله برپیتنی کوردم :

« تعا کس اتمسه شوق تجلی ایگله مز دللر

خروشی هب جبالک عکس تأثیر صدادندر . »

بنده کزه فالیرسه لغت کتابلرنده مصرح اولدیغی ومثلا

« مافی الدیار مجاوب الاصدای المتصوت

فاقول این احبتی ! واجاب این احبتی ! »

پیشده دخی کورولدیکی وجهله صدا صوتک عکسندن حاصل اولان
صوت ثانی معناسنه مستعمل اوله رق بو حالده ایسه « عکس تأثیر صدا »
ترکیبندن « صوتک عکسنگ تأثیرینگ عکسیدر . » معناسی چیقار که
خواجه نصرالدینه اسناد اولنان « طاوشانک صوینگ صوینگ صوینی »
مثلنه منظوم و فقط معناسز بر نظیره وجوده کلیر .

ینه مشار الیهک « صو یانار ، نار یانار ، باد یانار ، خاک یانار »
مصراعنده کی « صو یانار » قضیه سنده غزل ره می اسناد تصور اولمش؛
و « خاک یانار » ادعای حرارت مرکزیه ذنی اقتباس بیورلمشدر ؟
یوقسه او موهوم اولان [عناصر] اربعه یی ینه صرف موهوم بر آه ایله
یا قیورمک ده تحیلات شاعرانه مقتضیا نندیمدر ؟ بورالینی آکلیه مدم .

ینه مشار الیهک

« کریمینی اول دم که اهل عشقه آیین ایتدیلر

دیده کریمینی سر چشمه تعین ایتدیلر . »

پیشده کی معانی خفیه و نکات دقیقه یی ده بر درلو فهم ایده مدیکمی
عرض ایتسم ذهمنک قبالغه نظرأ معذور طویله جغمه مروت و مسامحه
دولتورندن امید وارم .

بنده کزک بیلدیکم « آیین » مذهب و رسوم معناسنه اوله جق

اگر او یله ایسه اهل عشقه اغلامنی مذهب و یا خود رسم ایتدکاری

وقت افندی حضرتلرینگ آغلا ییچی کوزینی ده « سر چشمه » تعین

ایتشلر؛ بوقدری آکلا شیله بیلدی . فقط سر چشمه ینار بر شیدر ؟

یوقسه باشی بوزوق سر کرده سیمی دیمک اوله جق . بورالینگ

فرقندن عاجز قالبورم . (مابعدی ۳۳ نجی جزوده)